

› Politisk behandling

Rådmannens skisse til budsjett 2019 og økonomiplan 2019 - 2022

1. Fræna kommunestyre vedtar budsjett for 2019 og økonomiplanen for 2019 -2022 slik det fremkommer nedenfor.
2. Driftsbudsjettet for 2019 vedtas på rammenivå for hver enhet, stabs- og støttefunksjoner jfr saksutredningen slik det går fram av tabellen under.
3. Investeringsbudsjettet for 2019 vedtas med en brutto investeringsramme på 215,7 millioner kroner, med finansiering slik det går fram av tabellen i økonomiplanen.
4. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3a skal det skrives ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i Fræna kommune for 2019. Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 7 promille (esktl. § 13). Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlag som følge av at produksjonsutstyr og - installasjoner ikke skal medtas i takstgrunnlaget når de tidligere verk og bruk skal takseres og regnes som næringseiendom fra 2019. Det særskilte skattegrunnlaget er differansen mellom ny takst for objektene fra 2019 og skattegrunnlaget i 2018. Grunnlaget skal i 2019 være redusert med en syvendedel (jf. overgangsregel til §§ 3 og 4 første punktum). Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget skal være 7 promille. I medhold av eiendomsskatteloven § 12a differensieres satsene ved at den skattesats som gjelder boliger og fritidseiendommer settes til 4 promille av skattegrunnlaget. For boliger og fritidseiendommer gjelder et bunnfradrag på kr. 200 000,- (esktl.§11). Eiendomsskatten for 2019 blir krevd inn i 4 terminer.

Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

Med hjemmel i eiendomsskatteloven § 7 gis følgende fritak:

a. Stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne kommunen, fylket eller staten jf.§ 7 bokstav a.

Følgende skal i henhold til tidligere vedtak få fritak:

b. Eiendommer tilhørende frivillige lag og organisasjoner som blir brukt til idrett, religiøse og allmenntillegte formål herunder barnehager og båthavner som blir drevet av frivillige organisasjoner

C. Andre som kan oppfylle intensjonen i loven, kan søke om fritak. Sakkyndig nemnd blir gitt

fullmakt til å avgjøre søknadene.

d. Bygninger som har historisk verdi jf.§ 7 bokstav b.

e. Bygninger som helt eller delvis blir brukt til husvære. Fritaket gjelder opptil 3 år fra den tid midlertidig brukstillatelse er gitt eller bygget står ferdig, jf.§7 bokstav c. Sakkyndig nemnd blir gitt fullmakt til å avgjøre enkeltsaker om skattefritak.

5. Rådmannen får fullmakt til å foreta budsjettendringer mellom enhetene i kurante saker
6. Driftsutvalget får fullmakt til å prioritere tiltak innenfor en samlet ramme på 5 mill. kroner til investeringer innenfor ulike ombygginger, tilpasninger og utbedringer av bygningsmassen og mindre investeringer
7. Fræna kommune tar opp lån på 156,4 millioner i hht. lånebehov i punkt 3. Lånet forutsettes avdratt over investeringenes levetid. Rådmannen gis fullmakt til å gjennomføre låneopptaket herunder akseptere lånevilkårene. Rådmannen gis også fullmakt til å refinansiere lån.
8. I tillegg til låneopptaket i punkt 7, tar Fræna kommune opp startlån i Husbanken på 5 mill. kroner for videre utlån. Vilkår følger av Husbankens regler for slike lån.
9. Med mindre annet følger av statlige direktiver med videre, skal kommunens avgifter, betalingssatser og gebyrer for 2019 normalt indeksreguleres i forhold til forventet lønns- og prisvekst. På noen områder blir andre vurderinger lagt til grunn, bl.a. samordning med Eide kommune. Slike endringer blir som hovedregel fremmet som egen sak.
10. Økonomiplanen legges fram for Fellesnemnda for uttale jamfør intensjonsavtalen.

Enheter (alle tall i hele tusen)	2019
Rådmannen	18 775
Administrasjon	18 576
Personal/Organisasjon	9 258
Skolefaglig område	17 625
Forvaltningskontor	9 296
Sørviskontor	7 675
Flyktningetjenesten	-
Haukås skole	23 733
Sylte og Malme skole	16 419
Aureosen/Jendem skole	14 162
Tornes skole	11 376
Bud skole	17 590
Hustad skole	18 971
Fræna ungdomsskole	23 426
Opplæringscenteret	4 615
Bjørnsund Leirskole	-350
Barnehager	89 336
Institusjonstjenesta	71 848
Heimebasert tenester	122 269
NAV Sosialtenesta	10 898
Helse og Familie	51 699
Kultur	23 485
Teknisk forvaltning	8 562
Landbruk	1 753
Teknisk Drift og anlegg	31 883
VAR	-14 000
SUM	608 879

Eldrerådet sin uttale til budsjettet. Sak 25/2018 i møte 26.11.2018

ÅRSBUDSJETT 2019- ØKONOMIPLAN 2019-2022

UTTALE FRÅ FRÆNA ELDRERÅD.

Fræna Eldreråd har fått tilsendt framlegget frå rådmannen - det same er også sendt Ungdomsrådet og Rådet for funksjonshemma .

Framlegget skal opp i Formannskapet 29.11.- 18, slik at ER kan ha høve til å handsame framlegget før dette møtet. Dette må me seie er i samsvar med det ER har påpeika før!

Budsjettet er sett opp på rammenivå, og har eit mål å ha netto driftsresultat på minimum 1,75 %. Dette er noko under det som har vore tilrådd før. Det er positivt at disposisjonsfondet er sett på 5% av driftsinntektene . Detaljar her kan lesast av budsjettframlegget-ogheile Økonomiplanen for Fræna kommune som ligg ved.

Prognosane må synkroniserast med Eide for å få eit rett bilete av drifta - men dette er Fellesnemnda si oppgåve. Eldrerådet tek opp det som kan kome inn under rådet sitt virkeområde.

Når det gjeld utgreiinga av Heimebasertetenester i driftsbudsjettet i økonomiplanen , vil ER merkje at aukande tal eldre saman med at det stadig fleire yngre som gjer seg bruk av desse tenestene , rimelegvis kan føre til auka - ikkje reduserte - utgifter. Det vert her vist til kutt i rammene i planperioden. Vidare vert det vist til skriv frå Hustad pensjonistforening v/ Oskar Viddal.

Eldrerådet vil også nemne at det er lovfesta at innan 2020 skal det vere eit dagtilbod for demente i kommunen. Merkar oss at dette ikkje er nemnt i budsjettet, og ynskjer samtidig minne om det.

Eldrerådet merkjer seg det rådmannen skriv om at drifta må tilpassast den økonomiske situasjonen - men reknar likevel med å få gjennomslag for eit realistisk syn på behova i eldresektoren. Eldrerådet vil kome attende til dette ved handsaminga av første tertialrapport.

Heimebaserte tenester er redusert med ca. 4 mill. kr. frå 2018 til 2020. I denne perioden kan vel ein forventa at ein rasjonaliseringsvinst av kommunesamanslåinga vil endre bilete noko ?

Framlegg til uttale:

Fræna ER handsama budsjett/økonomiplan i møte 26.11-18, sak 25/18.

ER tek framlegget til vitandemed dei merknader som har korne fram.

Behandling i formannskapet 29.11.2018 - tilråding til kommunestyret

I tillegg til rådmannens punkt 1 - 10:

11. Rådmann blir bedt om å gjøre følgende endringer i investeringsbudsjettet og innarbeide dette i økonomiplanen for 2019-2023:

a. Nytt punkt Kulturskole med en budsjettet investering på 30 millioner fra 2020(se punkt 14)

b. Haukås skole totalsum 265,- millioner. Kommunestyret ønsker å komme i gang så raskt som mulig.

c. Sentervegen tas ut av budsjettet, jmf. budsjettvedtak i 2017

d. Vareleveringsveien legges inn med 7 millioner som en budsjettet kostnad. Rådmann oppretter dialog med næringsdrivende for et samarbeid om prosjektet. Tettstedsprogrammet skal involveres i utarbeidelse før kommunestyret får endelig prosjekt og kostander.

e. Tilskudd fra havbruksfondet settes av til å styrke den blå linja på Fræna VGS i et samarbeid med fylkeskommunen.

(Punkt 11 a., b., c. og d. er totalt 2 millioner mindre i investering enn det rådmannen foreslår)

12. Reduksjon i bruk og økt innsamling av plast er vedtatt som et stort satsingsområde for 2019 og 2020. Rådmann i tett dialog med DRUT legger inn en egen satsning her og bes komme tilbake med

en sak til kommunestyre om tiltak og finansiering så raskt som mulig.

13. Rådmann blir bedt om at investeringene på Sylte og Tornes gjøres i god dialog med de ansatte

og eventuelle andre interessegrupper ved skolene slik at midlene brukes mest mulig riktig og på riktig tidspunkt.

14. Kommunestyret ber rådmannen vurdere investeringen i pensjonærboligen og kulturskole

sammen med Nordvest Kirken sitt prosjekt eller eventuell annen samlokalisering i sentrum. Rådmann bes komme tilbake til kommunestyret med endelig kostnader og finansieringsmodell. Utgangspunktet bør være at det ikke skal belaste driftsbudsjetter ytterligere.

15. Eiendomsskatten reduseres til 3,5 promille for bolig og fritidseiendom. Rådmannen bes finne inndekning gjennom rasjonalisering i administrasjon / drift, eventuelt bruke midler fra disposisjonsfondet.

Inndekningen skal ikke hentes fra skole eller helse og omsorg.

Tabell, jfr. punkt 2 i tilråding til vedtak ovenfor.

Enheter (alle tall i hele tusen)	2019	2020	2021	2022
Rådmannen	18 775	18 775	18 775	18 775
Administrasjon	18 576	18 176	18 176	18 176
Personal/Organisasjon	9 258	9 258	9 258	9 258
Skolefaglig område	17 625	17 625	17 625	17 625
Forvaltningskontor	9 296	9 296	9 296	9 296
Sørviskontor	7 675	7 575	7 675	7 575
Flyktningetjenesten	-	-	-	-
Haukås skole	23 733	23 773	23 233	22 478
Sylte og Malme skole	16 419	16 419	16 419	16 419
Aureosen/Jendem skole	14 162	14 162	14 162	14 162
Tornes skole	11 376	11 376	11 376	11 376
Bud skole	17 590	17 590	17 590	17 590
Hustad skole	18 971	18 971	18 971	18 971
Fræna ungdomsskole	23 426	22 451	22 451	21 451
Opplæringscenteret	4 615	4 615	4 615	4 615
Bjørnsund Leirskole	-350	-350	-350	-350
Barnehager	89 336	89 336	89 336	89 336
Institusjonstjenesta	71 848	70 181	70 181	70 181
Heimebasert tenester	122 269	118 335	118 335	118 335
NAV Sosialtenesta	10 898	10 418	9 968	9 518
Helse og Familie	51 699	51 699	51 699	51 699
Kultur	23 485	16 685	16 685	16 285
Teknisk forvaltning	8 562	8 562	8 562	8 562
Landbruk	1 753	1 753	1 753	1 753
Teknisk Drift og anlegg	31 883	31 883	31 883	31 883
VAR	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
SUM	608 879	594 563	593 673	590 968

Fellesnemnda - PS 36/2018 Høringsuttalelse på budsjett og økonomiplan 2019 - 2022 for Eide og Fræna kommuner - møte 11.12.2018

Behandling i Fellesnemnda Eide-Fræna - 11.12.2018

Høringsuttalelse:

Fellesnemnda tar forslagene til budsjett for 2019 og økonomiplan 2019-2022 for Eide og Fræna kommuner til orientering.

Fellesnemnda poengterer viktigheten av at fokus på økonomistyring og effektiv drift holdes oppe, og at det i fellesskap jobbes aktivt med gevinstrealisering.

Større investeringsprosjekt legges frem for Fellesnemnda som referatsak.

Vedtak i sak 63/2018 Årsbudsjett 2019 - økonomiplan 2019 - 2022 - 13.12.2018

Vedtak

1.Fræna kommunestyre vedtar budsjett for 2019 og økonomiplanen for 2019 -2022 slik det fremkommer nedenfor.

2. Driftsbudsjettet for 2019 vedtas på rammenivå for hver enhet, stabs- og støttefunksjoner jfr saksutredningen slik det går fram av tabellen under.

3.Investeringsbudsjettet for 2019 vedtas med en brutto investeringsramme på 212,7 millioner kroner, med finansiering slik det går fram av tabellen i økonomiplanen.

4.I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3a skal det skrives ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i Fræna kommune for 2019. Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 7 promille (esktl. § 13). Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlag som følge av at produksjonsutstyr og - installasjoner ikke skal medtas i takstgrunnlaget når de tidligere verk og bruk skal takseres og regnes som næringseiendom fra 2019. Det særskilte skattegrunnlaget er differansen mellom ny takst for objektene fra 2019 og skattegrunnlaget i 2018. Grunnlaget skal i 2019 være redusert med en syvendedel (jf. overgangsregel til §§ 3 og 4 første punktum). Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget skal være 7 promille. I medhold av eiendomsskatteloven § 12a differensieres satsene ved at den skattesats som gjelder boliger og fritidseiendommer settes til 3,5 promille av skattegrunnlaget. For boliger og fritidseiendommer gjelder et bunnfradrag på kr. 200 000,- (esktl.§11). Eiendomsskatten for 2019 blir krevd inn i 4 terminer.

Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

Med hjemmel i eiendomsskatteloven § 7 gis følgende fritak:

a. Stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne kommunen, fylket eller staten jf.§7 bokstav a.

Følgende skal i henhold til tidligere vedtak få fritak:

b. Eiendommer tilhørende frivillige lag og organisasjoner som blir brukt til idrett, religiøse og allmennyttige formål herunder barnehager og båthavner som blir drevet av frivillige organisasjoner

c. Andre som kan oppfylle intensjonen i loven, kan søke om fritak. Sakkyndig nemnd blir gitt fullmakt til å avgjøre søknadene.

d. Bygninger som har historisk verdi jf.§ 7 bokstav b.

e. Bygninger som helt eller delvis blir brukt til husvære. Fritaket gjelder opptil 3 år fra den tid midlertidig brukstillatelse er gitt eller bygget står ferdig, jf.§7 bokstav c. Sakkyndig nemnd blir gitt fullmakt til å avgjøre enkeltsaker om skattefritak.

5.Rådmannen får fullmakt til å foreta budsjettendringer mellom enhetene i kurante saker

6.Driftsutvalget får fullmakt til å prioritere tiltak innenfor en samlet ramme på 5 mill. kroner til investeringer innenfor ulike ombygginger, tilpasninger og utbedringer av bygningsmassen og mindre investeringer

7.Fræna kommune tar opp lån på 150,7 millioner i hht. lånebehov i punkt 3. Lånet forutsettes avdratt over investeringenes levetid. Rådmannen gis fullmakt til å gjennomføre låneopptaket herunder akseptere lånevilkårene. Rådmannen gis også fullmakt til å refinansiere lån.

8.I tillegg til låneopptaket i punkt 7, tar Fræna kommune opp startlån i Husbanken på 5 mill. kroner for videre utlån. Vilkår følger av Husbankens regler for slike lån.

9.Med mindre annet følger av statlige direktiver med videre, skal kommunens avgifter, betalingssatser og gebyrer for 2019 normalt indeksreguleres i forhold til forventet lønns- og prisvekst. På noen områder blir andre vurderinger lagt til grunn, bl.a. samordning med Eide kommune. Slike endringer blir som hovedregel fremmet som egen sak.

10. Økonomiplanen legges fram for Fellesnemnda for uttale jamfør intensjonsavtalen.

11. Rådmannen blir bedt om å gjøre følgende endringer i investeringsbudsjettet og innarbeide dette i økonomiplanen for 2019-2023:

a. Kulturskole med en budsjettert investering på 30 millioner fra 2020. Endelig investeringsramme og prosjekt blir avklart i samsvar med pkt. 14 og lagt frem som egen sak for kommunestyret.

b. Haukås skole totalsum 265,- millioner. Kommunestyret ønsker å komme i gang så fort som mulig.

c. Sentervegen tas ut av budsjettet, jmf. Budsjettvedtaket i 2017.

d. Vareleveringsveien legges inn med 7 millioner som en budsjettert kostnad i 2019. Rådmann oppretter dialog med næringsdrivende for et samarbeid om prosjektet. Tettstedsprogrammet skal involveres i utarbeidelse før kommunestyret får endelig investeringsramme og prosjekt blir lagt frem som sak for kommunestyret.

e. Tilskudd fra havbruksfondet vurderes satt av til å styrke den blå linja på Fræna VGS i et samarbeid med fylkeskommunen.

(Punkt 11 a, b, c og d er totalt 2 millioner mindre investering enn det rådmannen foreslår).

12. Reduksjon i bruk og økt innsamling av plast er vedtatt som et stort satsningsområde for 2019 og 2020. Rådmann i tett dialog med DRUT legger inn en egen satsning her og bes komme tilbake med en sak til kommunestyret om tiltak og finansiering så raskt som mulig,

13. Rådmann blir bedt om at investeringene på Sylte og Tornes gjøres i god dialog med de ansatte og eventuelle andre interessegrupper ved skolene slik at midlene brukes mest mulig riktig og på riktig tidspunkt.

14. Kommunestyret ber rådmannen vurdere investeringen i pensjonærbolig og kulturskole sammen med Nordvestkirka sitt prosjekt eller eventuell annen samlokalisering i sentrum. Rådmann bes komme tilbake til kommunestyret med endelig kostnader og finansieringsmodell. Utgangspunktet bør være at det ikke skal belaste driftsbudsjetter ytterligere.

15. Eiendomsskatt reduksjon på bolig og fritidseiendom i punkt 4 inndeckes ved at rådmann blir bedt om rasjonalisering i administrasjon/drift eller bruk av midler fra disposisjonsfondet. Kommunestyret ber om at det fremmes en sak for kommunestyret for mulige tiltak, Inndeckningen skal ikke hentes fra skole, eller helse og omsorg

Ramme for enhetene 2019 - 2022 - Fræna kommune

Tabell som viser ramme for enhetene, jfr. vedtaket punkt 2.

Enheter	2019	2020	2021	2022
Rådmannen	18 775	18 775	18 775	18 775
Administrasjon	18 576	18 176	18 176	18 176
Personal/Organisasjon	9 258	9 258	9 258	9 258
Skolefaglig område	17 625	17 625	17 625	17 625
Forvaltningskontor	9 296	9 296	9 296	9 296
Sørviskontor	7 675	7 575	7 675	7 575
Flyktningetjenesten	-	-	-	-
Haukås skole	23 733	23 773	23 233	22 478
Sylte og Malme skole	16 419	16 419	16 419	16 419
Aureosen/Jendem skole	14 162	14 162	14 162	14 162
Tornes skole	11 376	11 376	11 376	11 376
Bud skole	17 590	17 590	17 590	17 590
Hustad skole	18 971	18 971	18 971	18 971
Fræna ungdomsskole	23 426	22 451	22 451	21 451
Opplæringscenteret	4 615	4 615	4 615	4 615
Bjørnsund Leirskole	-350	-350	-350	-350
Barnehager	89 336	89 336	89 336	89 336
Institusjonstjenesta	71 848	70 181	70 181	70 181
Heimebasert tenester	122 269	118 335	118 335	118 335
NAV Sosialtenesta	10 898	10 418	9 968	9 518
Helse og Familie	51 699	51 699	51 699	51 699
Kultur	23 485	16 685	16 685	16 285
Teknisk forvaltning	8 562	8 562	8 562	8 562
Landbruk	1 753	1 753	1 753	1 753
Teknisk Drift og anlegg	31 883	31 883	31 883	31 883
VAR	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
SUM	608 879	594 563	593 673	590 968

[Personvernerklæring](#)